

Creation in **CRISIS**

A time for prayer and action

THEMA

Ffoto: William.n

Gweithdai/grwpiau trafod

ar gyfer 5 wythnos Amser y Greadigaeth 2009

Paratowyd gan Will Campbell-Clause, Cydlynnydd Oedolion Ifanc yn A Rocha UK, ar gyfer Eglwysi Ynghyd ym Mhrydain ac Iwerddon

Mae'r pum gweithdy yma wedi cael eu llunio i gefnogi grwpiau o Gristnogion, yn enwedig oedolion ifanc, sy'n ceisio mynd i'r afael â rhai o'r materion sy'n codi yn sgîl problemau amgylcheddol heddiw. Fe'u lluniwyd i gael eu defnyddio ochr yn ochr â'r pregethau 'Creadigaeth mewn Argyfwng' i sbarduno trafodaeth ar yr un pynciau.

Yn ystod y misoedd hollbwysig hyn, sydd mor bwysig o safbwynt ein hymdrechion i leddfu'r Newid yn yr Hinsawdd a allai fod mor ddinistriol, nod y gweithdy yw ein helpu i osgoi anwybodaeth a difaterwch, a'n cymell i weddio a gweithredu'n 'ofalgar'.

Wythnos 1: 6 Medi

Creadigaeth mewn Argyfwng

Ysgrythur: Mathew 6:19-34

Wythnos 2: 13 Medi

Tlodi Byd-eang

Ysgrythur: Eseia 58:1-14

Wythnos 3: 20 Medi

Beth am Fywyd Gwyllt?

Ysgrythur: Genesis 9:1-17

Wythnos 4: 27 Medi

Yr 16^{eg} Sul wedi'r Drindod (Priod 21)

Ar gyfer Cenedlaethau i Ddod

Ysgrythur: Diarhebion 13:22

Wythnos 5: 4 Hydref

Cynhaeaf o Weithredu Gobeithiol

Ysgrythur: Genesis 41:15-57

Wythnos 1: Creadigaeth mewn Argyfwng

6^{ed} Medi

Darn allweddol: Mathew 6.19-34

Ffoto: Jeff Turner

Cyflwyniad

Yn yr eglwys yr wythnos hon rydym wedi clywed am y cysylltiad annatod rhwng yr argyfwng economaidd ac argyfyngau ecolegol a chymdeithasol. Dylai'r gweithdy yma weithio orau os byddwch chi'n dilyn y cynllun isod. Aiddarllenwch ysgrythur yr wythnos hon gyda'ch gilydd, ac yna'r gwaith darllen am y pwnc, cyn mynd ati i edrych ar y cwestiynau trafod. Byddai'n help treulio'r rhan fwyaf o'ch amser yn trafod y cwestiynau, felly gallech chi rannu'r amser sydd gennych nawr, gan sicrhau bod tua dau draean ohono ar gael i drafod. Y cynllun gorau fydd canolbwyntio unrhyw gwestiynau personol sydd gennych ar yr ysgrythurau a awgrymwyd a sut gallwch chi (fel unigolion ac fel grŵp) ymateb i'r argyfwng ecolegol yng ngoleuni'r rhain. Gallai hefyd fod o gymorth i wneud nodiadau yn ystod y drafodaeth, fel ei bod yn dal i ganolbwyntio ar y pynciau dan sylw, a fel eich bod yn cofio'r pwyntiau allweddol a'r camau rydych am eu cymryd o ganlyniad.

Darllen am y pwnc

Yn y darn hwn rydym ni'n gweld Iesu'n dysgu ei ddisgyblion i beidio â chrynhoi cyfoeth bydol na phryderu am arian ac eiddo. Mae'n dweud 'ni allwch wasanaethu Duw ac Arian' (a24). Ac eto, yn ein hymdrechion i greu 'bywyd da', rydym ni fel cymdeithas, ac yn aml fel unigolion, wedi benthyg mwy nag y gallwn ei fforddio, a mynd i ddyled. Rydym yn euog o wasanaethu "Arian", a bellach mae'r economi y buom yn ei gwasanaethu mewn cyflwr enbyd. Mae'r llywodraeth yn arllwys rhagor o arian i mewn iddi yn y gobaith y bydd hynny'n datrys y broblem wrth i ni wario'n ffordd yn ôl i 'economi iach'. Gan mai adnodd a grewyd gan ddyn yw arian, os nad yw hynny'n gweithio, mae'n fwy na thebyg y byddan nhw'n rhoi cynnig ar wahanol ffyrdd o wella cyflwr gwael yr economi.

Ond, edrychwch ar yr adar; Duw a'u creodd a'n gwneud ni'n gyfrifol amdanynt. Ac eto mae llawer o rywogaethau dan fgygythiad neu'n diflannu o'r tir (gweler www.biodiversityinfo.org/sowb am fanylion), mae miliynau o ieir a thwrcïod yn cael eu gwasgu i warysau diwydiannol a'u bwydo trwy orfodaeth fel eu bod yn barod ar gyfer ein cinio dydd Sul/Nadolig. Os byddant yn dioddef o ryw salwch, cânt eu llenwi â gwrthfiteg, sydd wedyn yn cael ei drosglwyddo i bobl, gan leihau gallu'r feddyginiaeth ddyfeisgar honno i weithio. Yn wir, mae llawer yn credu mai'r math yma o 'ffermio ffatri' allai fod yn rhannol gyfrifol am feirysau erchyll megis fflw moch, sy'n bygwth bywydau pobl hefyd.

Ac edrychwch ar y blodau; Duw a'u creodd a'n gwneud ni'n gyfrifol amdanynt. Ac eto rydym wedi troi cynhyrchu blodau yn ddiwydiant anferth sy'n gadael llynnoedd yn sych, yn gollwng carbon deuocsid aruthrol i'r atmosffêr, ac yn gadael ffermwyr tlawd heb dir i dyfu bwyd. Wrth gwrs, mae ffermio blodau yn Affrica yn fater cymhleth, ac mae angen rhoi sylw i angen economïau Affrica am gyflogaeth a chyfnewid arian tramor. Ond rydym wedi ymgolli cymaint yn ein hawydd i anfon blodau ar draws y byd at ein hanwyliaid ar Ddydd Ffolant nes bod gwledydd fel Kenya'n dioddef cyfnodau o sychder yn rheolaidd ac yn cael traferth bwydo'u poblogaethau eu hunain oherwydd bod llawer o dir ffermio gorau'r wlad a llawer o'i hadnoddau'n cael eu defnyddio ar gyfer y diwydiant blodau.

Ond mae Iesu'n dweud 'ceisiwch yn gyntaf deyrnas Dduw a'i gyfiawnder ef' oherwydd bod ein Tad nefol yn gwybod beth sydd arnom ei angen.

Cwestiynau trafod

- O edrych ar y darlleniad o'r Beibl, pam mae Iesu'n dweud nad oes angen i adar bryderu?
- Fel Iesu yn Mathew 6, mae'r rhan fwyaf o Gristnogion yn gwybod bod Duw yn caru ei greadigaeth (Salm 104) ond dyw hynny ddim bob amser yn golygu ein bod yn gofalu amdani ein hunain. Beth yw'r rheswm am hynny, dybiwch chi?
- Allwch chi weld unrhyw debygrwydd rhwng ein gweithredu yn y marchnadoedd ariannol a'n hagwedd at y greadigaeth?
- Edrychwch ar Genesis 2:15. Dyma 'ddisgrifiad swydd' cyntaf y ddynoliaeth – i ba raddau rydych chi'n meddwl ein bod ni'n cyflawni'r 'swydd' hon o weithio a gofalu am y greadigaeth?
- Allwn ni ddibynnu ar Dduw i'n hachub os byddwn ni'n dinistrio'r hyn mae ef wedi'i greu a'n gwneud ni'n gyfrifol amdano?
- Pa wahaniaeth, os o gwbl, gall defnyddwyr ei wneud o ran newid sut mae'r economi'n gweithredu?
- Sut gallwn ni sicrhau bod diwydiannau fel tyfu blodau yn cydbwysu anghenion cymdeithasol, economaidd ac amgylcheddol mewn ffordd gyfiawn a chynaliadwy?
- Fyddech chi'n ystyried llo'i'r llywodraeth a busnesau, neu gymryd rhan mewn protestiadau sy'n rhoi gofal am y greadigaeth ar agenda'r rhai sy'n gwneud penderfyniadau? Pam/pam ddim?

Wythnos 2: Tlodi byd-eang

13 Medi

Darn allweddol: Eseia 58.1-14

Ffoto: Darcie Condie

Cyflwyniad

Yr wythnos hon rydym ni'n edrych ar y cysylltiadau rhwng cyfiawnder cymdeithasol a phroblemau amgylcheddol. Eto, mae'n bosib mai'r ffordd orau o wneud hyn fydd dilyn y drefn isod, gan dreulio'r rhan fwyaf o'ch amser yn trafod. Fel yr wythnos ddiwethaf, ceiswch ganolbwyntio ar y materion a godwyd yn y darnau penodol o'r ysgrythur, a nodi unrhyw gamau gweithredu rydych chi'n teimlo allai fod yn briodol.

Darllen am y pwnc

Fel arfer, ystyr ympryd yw cyfnod o ymatal yn wirfoddol rhag bwyta at ddibenion ysbrydol¹. Fodd bynnag, er bod hynny'n bendant yn ddisgyblaeth Feiblaidd dda, mae ein darlleniad yr wythnos hon yn dangos yn glir nad dyna'r ddealltwriaeth lawn o ympryd a geir yn y Beibl.

Fel llawer o'r proffwydi, a Iesu ei hun, mae Eseia'n herio'r syniad bod ein haddoliad wedi'i gyfyngu i sancteiddrwydd personol yn unig ('A yw i grymu ei ben fel brwynen, a gwneud ei wely mewn sachliain a lludw?'). Mae'n ein gwahodd i weld bod gofalu am y tlawd yn elfen hanfodol o'n haddoliad a'n bod, wrth rannu, darparu ar gyfer rhai sydd mewn angen a'u dilladu, yn dangos gogoniant Duw ac yn cael iachâd ein hunain ar yr un pryd! Ategodd Iesu hyn ar hyd ei fywyd a'i weinidogaeth: galwodd arnom i garu ein cymydog fel ni ein hunain a bu hyd yn oed yn ei roi ei hun yn sefyllfa'r tlawd, gan ddweud bod gofalu am y lleiaf o'i frodyr yn gyfystyr â gofalu amdano yntau.

Bydd Cristnogion yn aml yn gwahaniaethu rhwng caru cymydog a gofalu am y greadigaeth, ond yn wyneb globaleiddio, mae'n mynd yn fwyfwy anodd gwahaniaethu rhwng y ddau beth. Mae'r Newid yn yr Hinsawdd yn enghraifft arbennig o drawiadol o'r broblem hon gan mai'r cenhedloedd cyfoethocaf yn y byd sydd wedi achosi'r rhan fwyaf o'r llygredd, ond y tlotaf sy'n goddef effeithiau'r newid yn yr hinsawdd fwyaf. Mae miloedd o achosion lle rydym eisoes wedi gweld y bobl dlotaf yn dioddef effeithiau newid yn yr hinsawdd nad ydynt yn gyfrifol am ei achosi ar unrhyw lefel sylweddol, os o gwbl: ynyswyr Tuvalu yn y Môr Tawel sy'n cynllunio ar gyfer gadael eu tiroedd wrth i lefel y môr godi, trigolion tlawd New Orleans nad oeddent yn medru dianc rhag Corwynt Katrina, ffermwyr bychain Affrica sy'n wynebu cyfnodau rheolaidd o sychder ac sy'n methu darparu bwyd ar gyfer eu teuluoedd.

Mae'r ffermwyr a'r ysgrifwr Wendell Berry yn crynhoi hyn trwy ddweud bod caru cymydog a dirmygu'r etifeddiaeth fawr y mae ei fywyd yn dibynnu arni yn ddau beth sy'n gwrthdweud ei gilydd². Mewn geiriau eraill, sut gallwch chi garu'ch cymdogion os yw eich bywyd chi'n cyfyngu ar eu bywydau hwy?

Cwestiynau trafod

- Yn aml mae ymprydio'n arfer sy'n cael ei gyfyngu i'r Grawys ac yn canolbwyntio ar ddewisiadau byw'n iach nad ydym yn teimlo ein bod yn gallu eu gwneud ar adegau eraill o'r flwyddyn. Ydych chi'n teimlo bod yr ysgrythur yma'n eich herio?
- Pwy yw'r gorthrymedig, y newynog, crwydriaid tlawd, y noeth, heddiw? Pwy fyddan nhw ymhen 20 mlynedd, dybiwch chi?
- Pwy yw eich cymydog? Gweler Luc 10:29-37
- O edrych ar eiriau Wendell Berry, ydych chi'n meddwl bod eich dull chi o ryngweithio â'r cread yn lleihau ansawdd bywyd eich cymydog?
- Sut gallwch chi ofalu am y cymdogion hynny rydych chi'n gwybod eu bod mewn angen? Oes na unrhyw gamau y gallwch chi eu cymryd sydd ar yr un pryd o fudd i gymdogion lleol mewn angen a'r gymuned leol o anifeiliaid, adar, pryfed a rhannau o'r greadigaeth heblaw bodau dynol?

¹ Don Whitney, *Spiritual Disciplines of the Christian Life*, t.152

² Wendell Berry, "The Gift of Good Land," *The Gift of Good Land: Further Essays Cultural and Agricultural* (North Point Press, 1982), tudalennau 273-274

Wythnos 3: Beth am Fywyd Gwyllt?

20 Medi

Darn allweddol: Genesis 9.1-17

Ffoto: Supriya 'n' Subharghya

Cyflwyniad

Yr wythnos hon rydym ni'n edrych ar ymwneud pobl â rhywogaethau eraill. Dilynwch yr un drefn ag ar gyfer y ddau weithdy arall, gan sicrhau bod tua dau draean o'r amser wedi'i neilltuo ar gyfer trafodaeth. Mae sawl darn o'r ysgrythur i'w hastudio'r wythnos hon, felly gallai fod yn syniad da dewis un person i fod yn gyfrifol am ddod o hyd i'r adnoddau a awgrymir a'u darllen.

Darllen am y pwnc

Mae'r Arth Pegynnol wedi dod yn arwyddlun y newid yn yr hinsawdd wrth i'r tymheredd godi a bygwth ei gynefin yn yr iâ. Mae rhywogaethau'r pegynnau yn sicr mewn perygl, ond mae mwy fyth o rywogaethau, lliaws ohonynt, mewn hinsoddau trofannol a allai fod o dan fwy fyth o fygythiad. Yn ôl adroddiad byd-eang o'r enw'r 'Red List' (gweler www.iucnredlist.org) mae tua 40% o'r holl rywogaethau a archwiliwyd ar y ddaear mewn perygl o gael eu difodi, sy'n cynnwys 21% o'r mamaliaid, 37% o'r pysgod ac 86% o'r mwswglau. Mae difodiant torfol yn fygythiad aruthrol i oroesiad y ddynoliaeth, o bosib hyd yn oed yn fwy na'r hyn sy'n cyfrannu ato, sef cynhesu byd-eang. Sut byddwn ni'n ymateb?

Ym 1967, cyhoeddodd athro o'r UD o'r enw Lynn White erthygl ar 'The Historical Roots of our Ecological Crisis', lle bu'n dadlau bod diwinyddiaeth Gristnogol yn y bôn yn ecsbloetio'r byd naturiol. Roedd yn dadlau bod y gorchymyn yn llyfr Genesis i 'lywodraethu' ar y creadigaeth (Gen 1:28) yn ei gwneud hi'n bosib i'r ddynoliaeth ecsbloetio natur yn ddi-hid. Mae llawer mewn cylchoedd seciwlar wedi rhannu'r farn hon, a chan fod cynifer o Gristnogion yn amlwg ddi-hid ynghylch tynged y cread heblaw am y ddynoliaeth, bu'n anodd dadlau yn erbyn hynny.

Fodd bynnag, wrth ein gosod yn 'lywodraethwyr' ar y cread, creodd Duw ni ar ei ddelw ei hun, ac ni ellir gwahanu'r ddwy nodwedd hon yn y ddynoliaeth. Felly, os ydym i lywodraethu yn nelw Duw, mae angen i ni reoli gan ddilyn ffordd Duw. Yr esiampl orau o ffordd Duw yw ei fab, Iesu, a ddywedodd 'yr wyf yn eich plith fel un sy'n gweini' (Luc 22:27) ac a 'gymerodd natur gwas' yn ôl Paul (Philipiadaid 2:7). Yn wir, o edrych ar hynny ochr yn ochr â Genesis 2:15 sy'n dweud bod yr Arglwydd Dduw wedi rhoi'r dyn yng Ngardd Eden i'w **thrin** a'i **chadw**, mae'n sail gadarn ar gyfer anghytuno â dadl Lynn White, a gallwn ddweud bod y ddynoliaeth, o safbwynt Beiblaidd, mewn sefyllfa unigryw, gan ei bod yn gyfrifol am weini ar y cread cyfan a gofalu amdano. Mae Noa yn enghraifft dda o ddyn yn arddangos y rôl honno o dan amgylchiadau argyfyngus.

Yn wyneb bygythiad anferth difodiant torfol rhywogaethau, yn cynnwys adar, blodau, pryfed a mamaliaid, sut byddwn ni'n ymateb?

Cwestiynau trafod

- Edrychwch eto ar ddarlleniad Genesis 9 – ydych chi'n synnu faint o weithiau mae Duw'n pwysleisio bod ei gyfamod gyda phob creadur byw a chyda'r ddaear? (adnodau 10, 12, 13, 15, 16, a 17)
- Pa rywogaethau o anifeiliaid, adar a phryfed sy'n byw yn eich ardal leol? Ydych chi'n teimlo bod eich dull chi o ryngweithio â'r creaduriaid hyn yn debyg neu'n wahanol i Noa?
- Beth dybiwch chi gallwn ni ei ddysgu o hanes Noa am sut mae Duw yn ein galw i ymwneud â 'phob creadur byw'?
- Sut gallech chi ymwneud â'r 'creaduriaid byw' yn eich ardal mewn ffordd fwy Beiblaidd?
- Mae Comisiwn Mawr Iesu yn efengyl Marc yn dweud, 'Ewch allan i'r holl fyd a phregethu'r newyddion da i'r holl creadigaeth'. Sut gallech chi helpu'r efengyl i fod yn newyddion da i'r cread cyfan, yn hytrach nag i bobl yn unig?
- Edrychwch ar Colosiaid 1:15-23. Ydych chi'n synnu bod Paul yn dweud bod 'pob peth' wedi'i gymodi â Duw yng Nghrist (adnod 20) a bod ei efengyl i gael ei chyhoeddi i bob creadur dan y nef (adnod 23)?
- Yn olaf edrychwch ar Rhufeiniaid 8:19-21. Pam nad yw'r creadigaeth eto wedi cael bod yn rhan o 'ryddid a gogoniant plant Duw', dybiwch chi?

Wythnos 4: Ar gyfer Cenedlaethau i Ddod

27 Medi

Darn allweddol: Diarhebion 13:22

Ffoto: shortie66

Cyflwyniad

Mae'r cwestiynau a godwyd yr wythnos hon yn ymwneud â sut bydd ein dewisiadau nawr yn effeithio ar fywydau cenedlaethau'r dyfodol. Mae'r darllen am y pwnc yr wythnos hon rywfaint yn hwy na'r arfer, ond ddylai hynny ddim effeithio ar eich amser trafod, gan fod y darn o'r ysgrythur mor fyr! Eto, y ffordd orau o wneud hyn yw canolbwyntio ar y darnau o'r ysgrythur a awgrymwyd, a threulio rhan dda o'r amser yn trafod.

Darllen am y pwnc

Mae'r ddihareb hon yn dwyn i gof yr argyfwng ariannol presennol sydd wedi golygu bod y wlad yn wynebu biliynau o bunnoedd o ddyled. Mae'n debygol y bydd yr ifanc yn ein plith, a phlant ein plant hyd yn oed, o bosib. yn etifeddu'r ddyled hon, ac yn gyfrifol am sicrhau bod y wlad yn ddiddyled eto. Mae rhai wedi gwneud y sylw ein bod yn "aberthu yfory er hwylustod heddiw" yn ein hymateb i'r argyfwng. Wrth i ni edrych ar sut rydym wedi gweithredu yng nghyd-destun y greadigaeth, byddai'n hawdd dweud yr un peth: yn ystod y degawdau diwethaf rydym "wedi aberthu yfory er hwylustod heddiw" wrth ddefnyddio adnoddau'r ddaear.

Yn y llyfr *Collapse: How Societies Choose to Fail or Succeed*, mae'r athro daearyddiaeth a ffisioleg Jared Diamond yn cymharu gwahanol gymdeithasau sydd wedi cwmpo yn ystod hanes y ddynoliaeth. Mae'n dangos, ym mron pob achos, mae achos gwaelodol y cwmp yw defnydd anghynaliadwy o adnoddau gan bobl y gymdeithas honno. Mae twf a threuliant pob cymdeithas yn mynd yn fwy na gallu ymarferol eu hamgylchedd i ymdopi, ac yn y pen draw mae hynny'n golygu na all cenedlaethau'r dyfodol orosi. Wrth edrych ar y ddihareb, mae angen i ni ofyn i'n hunain pa fath o fyd rydym ninnau am ei adael ar gyfer plant ein plant.

Y newid yn yr hinsawdd yw'r her fwyaf sy'n wynebu'r genhedlaeth hon ac, yn ôl y rhan fwyaf o wyddonwyr, rydym bellach wedi cyrraedd man tyngedfennol lle gallwn gyfyngu'n sylweddol ar effeithiau'r ffenomen ar ein plant a'u plant hwythau. Ymddengys nad oes amheuaeth bellach y bydd rhai effeithiau andwyol yn sgîl y newid yn yr hinsawdd, ond mae rhai camau y gallwn eu cymryd yn awr i'w lleihau.

Un o'r rhain yw lleihau ein defnydd o danwydd ffosil, megis olew a glo, sy'n gwneud cyfraniad anferth i allyriadau CO2 y byd ac felly i'r newid yn yr hinsawdd. Mae'r ffaith bod cronfeydd o danwydd ffosil hefyd yn gyfyngedig yn rheswm arall dros eu harbed. Fe'u disgrifiwyd fel 'heulwen hynafol' oherwydd eu bod yn cynnwys ynni'r haul, a gafodd ei gaethiwo mewn creaduriaid byw a phlanhigion flynyddoedd lawer yn ôl, ac yna ei droi'n danwydd ffosil o dan wyneb y ddaear trwy gywasgu a gwres. Maent yn cynnwys mwy o ynni nag y gallwn ni ei gasglu'n uniongyrchol o'r haul, y gwynt na'r tonnau, ac eto yn y bôn, maent yn adnoddau cyfyngedig. Mae rhai gwyddonwyr yn credu ein bod ar fin cyrraedd 'brig yr olew' – hynny yw yr adeg pan fydd cynhyrchu olew yn cyrraedd ei uchafbwynt, gyda gostyngiad cyflym wedi hynny. Os ydym am ddarparu economi weithredol ar gyfer ein plant a'n hwyrion, bydd angen ei seilio ar adnoddau sydd ddim yn achosi newid yn yr hinsawdd na chwaith yn rhai y gellir eu dihysbyddu.

Yn Salm 103:15-18 darllenwn: 'Y mae dyddiau dyn fel glaswelltyn; y mae'n blodeuo fel blodeuyn y maes – pan â'r gwynt drosto fe ddiflanna, ac nid yw ei le'n ei adnabod mwyach. Ond y mae ffyddlondeb yr Arglwydd o dragwyddoldeb i dragwyddoldeb ar y rhai sy'n ei ofni, a'i gyfiawnder i blant eu plant – i'r rhai sy'n cadw ei gyfamod, yn cofio'i orchmynion ac yn ufuddhau.' Mae'r Salmydd yn cyferbynnu byrder oes dynion â natur dragwyddol cariad a chyfiawnder Duw, gan ddangos bod ufuddhau i Dduw yn y presennol yn llesol i ni ac i genedlaethau'r dyfodol.

Cwestiynau trafod

- Pa fath o fyd hoffech chi ei adael i'ch plant, a'u plant hwythau?
- Edrychwch ar Salm 103:13-18. Beth dybiwch chi yw'r cam cyntaf at fywyd cynaliadwy?
- Beth dybiwch chi fyddai'n digwydd petai eich eglwys yn dechrau arwain y ffordd a byw'n symlach?
- Ym mha ffyrdd gallwch chi lleihau eich 'ôl troed', fel unigolion ac fel cymuned?
- Yn ogystal â newid eich ffordd eich hun o fwy, ydych chi'n barod i herio busnesau hefyd? (Newidiodd Prif Swyddog Gweithredol un o'r cynhyrchwyr carpedi mwyaf yn yr UD, Ray Anderson o Interface, ei strategaeth fusnes ar ôl gweld pa mor anghynaliadwy oedd hi. Ei safbwynt e oedd, "os na allwn ni wneud carpedi mewn ffordd gynaliadwy, efallai nad oes lle i ni mewn byd cynaliadwy")
- Ydych chi'n meddwl bod y llywodraeth yn gweithredu'n foddhaol ar y materion hyn? Beth arall gallwch chi ei wneud i sicrhau hynny?

Wythnos 5: Cynhaeaf o Weithredu Gobeithiol

4 Hydref

Darn allweddol: Genesis 41.15-57

Ffoto: DWinton

Cyflwyniad

Yn wythnos olaf y gweithdai hyn, wrth i ni ddathlu'r Cynhaeaf a meddwl am stori Joseff, gadewch i ni gofio popeth rydym wedi'i ddysgu a phopeth sydd wedi ein herio.

Darllen am y pwnc

Yn y darlleniad hwn gwelwn enghraifft Feiblaidd obeithiol o ymateb i newid yn yr hinsawdd; ymatebodd yr Eifftiaid i rybuddion Joseff am y cyfnod o sychder oedd i ddod a chymryd camau a achubodd yr Aifft a'r gwledydd cymdogol, gan gynnwys pobl ddethol Duw, rhag trychineb. Er bod y newidiadau hinsoddol a ddioddefwyd gan yr Aifft a'i chymdogion yn fach o'u cymharu â'r hyn yr ydym ni'n debygol o'i brofi, gallwn ddysgu rhai gwersi allweddol o hanes Joseff.

Ond yn gyntaf oll, mae'n bwysig cydnabod gwahaniaeth allweddol rhwng stori Joseff a'n stori ninnau: go brin mai effaith uniongyrchol eu harferion brenhinol ac amaethyddol oedd y sychder a ddioddefwyd gan yr Eifftiaid, ond cydnabyddir yn gyffredinol bod y newid yn yr hinsawdd heddiw yn digwydd o ganlyniad i'n gweithredoedd ni – ein gorsafoedd pŵer, ein dadgoedwigo, ein 'fermio ffatri', ein harferion hedfan ac ati. Ymhellach, mae ein sefyllfa ni wedi dod fwyfwy yn fater o gyfiawnder, wrth i'r tlodion ddioddef effeithiau'r newid yn yr hinsawdd gyntaf, ac yn aml waethaf, wrth i ryw 40% o rywogaethau'r ddaear ddioddef bygythiad difodiant, ac wrth i genedlaethau'r dyfodol orfod ymateb i ganlyniadau ein gweithredoedd ni. Yng ngeiriau Eiseia – 'halogwyd y ddaear gan ei phreswylwyr, am iddynt dorri'r cyfreithiau, newid y deddfau a diddymu'r cyfamod tragwyddol' (Eiseia 24:5).

I ninnau, felly, nid mater o weithredu'n unig yw hyn; mae angen gweddi ac edifeirwch yn gyntaf. Pan siaradodd Duw â Solomon wedi iddo godi'r Deml, dywedodd 'os bydd fy mhobl a elwir wrth fy enw, yn ymostwng a gweddïo, a'm ceisio a dychwelyd o'u ffyrdd drygionus, yna fe wrandawaf o'r nef, a maddau eu pechod ac **adfer eu gwlad**' (II Cronicl 7:14). Mae hwn yn fan cychwyn da.

Wedi hynny, gallwn geisio ewyllys Duw i ganfod beth i'w wneud yn ein sefyllfa ni. Pan ofynnir i Joseff ddehongli breuddwyd Pharo mae'n cydnabod yn gyntaf na all ef wneud hynny, ond y bydd Duw yn rhoi ateb i Pharo (adnod 16). Fel dyn ifanc roedd Joseff yn freuddwydiwr, a gwiredwyd ei weledigaethau. Ei ymddiriedaeth mewn gallu proffwydol a'i galluogodd i ddehongli breuddwydion a phroffwydo am y sychder a ddeuai i'r Aifft. Mae'n sicr y byddai rhai pobl yn y llys brenhinol ac mewn mannau eraill wedi gwawdio Joseff, a dymuno dal i fyw fel arfer yn hytrach na neilltuo pumed ran o'r cynhaeaf bob blwyddyn. Ond ymddiriedodd Joseff yn ei ddawn broffwydol, yn wyneb anghrediniaeth fwy na thebyg, a gweithredu fel negesydd oddi wrth Dduw trwy ddehongli'r freuddwyd.

Mae cynllunio gweddigar a gweithredu yr un mor bwysig yn ein hymateb ninnau. Yn aml gallwn ruthro i gymryd camau aneffeithiol a diofal oni bai ein bod yn ystyried ein strategaeth yn drwyadl. Credid bod pob Pharo yn yr Aifft yn dduw, ac roedd y bobl yn ymddiried ynddynt i'w hachub o bob ansicrwydd, efallai fel mae rhai pobl heddiw yn credu y bydd arlywyddion neu arloesedd technolegol yn ein hachub rhag y newid yn yr hinsawdd. Fodd bynnag, mae strategaeth Joseff i ymateb i'r sychder yn yr Aifft yn dangos doethineb canolbwytio ar anghenion sylfaenol (h.y. bwyd) a rhannu'r cynhaeaf dros ben (adnodau 33-36) yn hytrach na dibynnu ar bwerau arweinyddion a thechnoleg yn unig – datrysiaid syml, sy'n defnyddio synnwyr cyffredin. O roi'r strategaeth hon ar waith, osgowyd y drychineb, a daeth pobl o bob rhan o'r byd i rannu yng nghynhaeaf yr Aifft!

Wrth i ni ddathlu'r cynhaeaf gyda'n gilydd, gadewch i ni edifarhau, gweddïo, cynllunio a gweithredu i osgoi newid trychinebus yn yr hinsawdd yn ein cenhedlaeth ni, yn union fel y gwnaeth Joseff yn ei gyfnod yntau.

Cwestiynau trafod

- Gan ei bod hi'n dymor cynhaeaf, beth am fyfyrion fel grŵp ar o ble mae'r bwyd sydd yn eich cartrefi wedi dod? Allwch chi weld unrhyw gysylltiadau rhwng hyn a'r argyfwng hinsoddol presennol?
- Ydych chi'n gweddïo ar Dduw ac yn gofyn am gyfarwyddyd wrth ymateb i'r newid yn yr hinsawdd? Os felly, pa neges rydych chi'n ei chael? Os nad ydych, pam ddim?
- Beth dybiwch chi gallwch chi ei ddysgu gan Joseff wrth ymateb i broblem y newid yn yr hinsawdd ar hyn o bryd?
- Pa freuddwydion neu weledigaethau sydd gennych chi ar gyfer eich ardal leol a allai fod yn berthnasol i'r newid yn yr hinsawdd? Beth am dasgu syniadau er mwyn creu strategaeth ar gyfer gwireddu'r gweledigaethau hynny gyda'ch grŵp?
- Pa rôl dybiwch chi sydd gan yr eglwys mewn cyfnod o argyfwng fel ein cyfnod ni? Os ydych chi'n teimlo bod ganddi rôl broffwydol, sut gallai fod yn fwy proffwydol?